

„Soča“

Izhaja vsak petek o polne in velja s prilogo „Gospodarski List“ vred po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

vse leto gld. 4.40,
pol leta 2.20,
četrt leta 1.10.

Za tuje dežele toliko več, kolikor je večja poština. Delavcem in drugim manj premožnim novim naročnikom naročnino znižamo, ako se oglase pri upravnistvu.

„Primorac“ izhaja vsakih 14 dni vsak drugi terek in velja za celo leto 80 kr.

„Gospodarski List“ izhaja in se prilaga vsak mesec v obsegu 16 strani. Kadar je v petek praznik, izide lista že v četrtek.

SOČA

(Izdaja za Gorico)

Oznanila

in „POSILNICE“ plačujejo se za petstopenjsko petstoro:

8 kr., če se tiskajo 1 krat,
7 2
6 3

Večkrat — po pogodbi. — Za večje črke po prostoru. Posamične številke dobivajo se v tabakarnah v Nungski ulici in v Solski ulici, v Trstu pri Lavrenčiču nasproti velike vojašnice in pri Pipanu v ulici Ponte della Fabra po 8 kr. Dopisi pošiljajo naj se uredništvo, naročnina in reklamacije pa upravnistvu „Soča“. — Neplačanih pism uredništvo ne sprejema. — Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravnistvo je v Gosposki ulici 9.

Izdajatelj in odgovorni urednik Andrej Gabršček.

— „Bog in narod!“ —

Tiska „Goriška Tiskarna A. Gabršček“ (odgovoren Josip Krmpotič).

† Nadvojvoda Albreht

V zadnjem „Primorcu“ smo mogli le na kratko naznaniti sicer pričakovano smrt najslavnejšega avstrijskega vojskovodje, odličnega člana vladajoče cesarske rodovine, maršala nadvojvode Albrehta, ki je umrl v visoki starosti v Arku na Tirolskem in od koder je zrl — kakor lepó omenja „Slovenski Narod“ — njegovo oko na bližnji lombardsko planjavo, na mesta, kjer je z orožjem v roki v dneh nesreče rešil čast avstrijske vojske in si priboril svetoslavno ime. Nadvojvoda Albreht se je rodil dne 3. avgusta l. 1817. na Dunaju kot sin nadvojvode Karla, velikega vojskovodje, ki je Napoleona l. premagal pri Aspernu. Nadvojvoda Albreht je bil vzgojen za vojaka in je vstopil v vojaštvo l. 1837. Tri leta pozneje je bil imenovan generalom in 11. avgusta 1843. l. podmaršalom.

Ko je nastala l. 1848. vojna s tedanjim Piemontom, šel je nadvojvoda Albreht z Radeckim in v bitki pri Santa Lucia dne 6. maja — dasi ni bil zapovednik — si s svojo hladnokrvnostjo pridobil spoštovanje cele vojske, ki je v njem spoznala pravega vojaka. S svojo trezno sodbo v vseh kritičnih momentih je pokazal znamenito nadarjenost ter si pridobil toliko avtoriteto, da se mu je meseca decembra 1848. l. poverilo vodstvo prve divizije voja generala d'Aspre.

Ko se je zopet začel boj, je nadvojvoda Albreht opravičil izkazano mu zaupanje, tako pri prehodu čez reko Ticin pri Paviji, kakor v mali bitki pri Gravelonu dne 20. marca, zlasti pa dne 21. marca, pri Mortari, kjer je z malim krdelom premagal 16.000 mož broječi voj sovražnika, še bolj pa v bitki pri Novari dne 23. marca.

V hipu, ko je bila nevarnost splošna in velika, je nadvojvoda Albreht z obdurovanja vredno hladnokrvnostjo odredil potrebne dispozicije in zadrževal sovražno vojsko. Njemu gre zasluga, da v tisti bitki avstrijska vojska ni izgubila važne pozicije, dasi je bilo piemontesko krdelo šestkrat močnejše od nadvojvodovega.

Tudi na nadaljni razvoj cele bitke je nadvojvoda s svojo divizijo izdatno uplival. Zavaroval je levo krilo in pripomogel tako, da je divizija generala Lihnovskega mogla novič naskočiti sovražnika in ga prepoditi iz dobro utrjene pozicije v mestu.

Nadvojvoda je vodil na pomoč došle bataljone osebno proti sovražniku in ko se

je ta jel umikati, šel je s svojo vojsko za njim do Bikoke.

Nadvojvodi Albrehtu gre zasluga, da je mogel drugi 16.000 mož broječi voj avstrijski se šest ur ustavljati piemonteski vojski 50.000 mož, da so prišli drugi avstrijski voji na pomoč in odločili bitko, pri kateri so se posebno odlikovali slovenski vojaki.

Za ta svoja dela je bil nadvojvoda Albreht odlikovan s komanderskim križem reda Marije Terezije in z vojskim zaslužnim križcem.

Dne 12. septembra 1851. je bil nadvojvoda Albreht imenovan zapovednikom III. voja in zajedno vojskim in civilnim guvernerjem na Ogerskem, dne 4. aprila 1863. pa feldmaršalom.

Ko je nastala l. 1866. vojna s Prusko in z Italijo, poverilo se je nadvojvodi Albrehtu vodstvo avstrijske vojske, poslano zoper Italijo.

Nadvojvoda Albreht je začetkom junija sklenil prijeti naprej vojsko, kateri je stal na čelu sam kralj Viktor Emanuel. Proti tej laški armadi je peljal skoro vsa svoja krđela in pustil le toliko vojsko v starih pozicijah, da je mogla opazovati italijansko južno armado generala Cialdinija.

Bitka pri Kustoci je v živem spominu vsem avstrijskim narodom, ta bitka je dokaz sposobnosti naših vojakov in genialnosti umrlega nadvojvode. Voluni so sporočili nadvojvodi, da se laška vojska pripravlja prekorati reko Mineio. Dne 24. junija jo je nadvojvoda od strani prijel in popolnoma pobil.

Dne 25. junija se je nadvojvoda pripravil, da se loti Cialdinijeve vojske, a do bitke ni prišlo, ker se je Cialdini umaknil, čim je bil kralj poražen.

Na severu pa ni bila sreča naši vojski mila. Osrednji vojni svet je sklenil, naj se večji del južne vojske pošlje na Češko proti Prusom. Da se vojska pripravi na pot, se je nadvojvoda ognil novi bitki. Pomnožil je posadko beneških trdnjav, poveril obrambo Tirolske generalu Kuhn in sam šel na Dunaj, da prevzame vodstvo cele vojske.

Tekom dvanajstih dni je nadvojvoda koncentroval poraženo severno vojsko pri Olomucu in večji del južne vojske za Dunaj, mej Požunom in Dunajem. Zbranih je bilo 200.000 mož s 800 topovi in to je največ uplivala na sovražnike, da so ponudili mir.

Komaj je s Prusko sklenil začasni mir, je nadvojvoda z isto naglostjo zbral 130.000 mož s 435 topovi ob Soči, začel 11. avgusta

Podlistek.

Goriški Travnik

in knezonadškofjska palača.

Odkar je goriški magistrat vpeljal ime „Piazza grande“, za glavni trg goriškega mesta, od tedaj je že marsikdo pozabil na poprejšnje ime Travnik, le vojašnica se še vedno uradno imenuje „Travnik-Kaserne“. Naš mlajši zarod morda ne vé več, da je bil v srednjem veku na tem mestu „ares travnik“, kateri so po nemški imenovali „am Anger“. Mesto je namreč sezalo do vhoda v „Rastelj“, kjer so bila postavljena železna vrata („rastello — grablje“), do katerih je cela ulica dobila svoje ime. Okoli pravega mesta je bil izkopen globok jarek, ki je vodil od začetka rastela okoli vrta Ustulnik in koncem Municipijske ulice čez Robušče zadaj za „Schönhausom“ proti Gradu.

Kar je bilo zunaj tega jarka, ni spadalo več k mestu, nego se je prištevalo deželi. Bila je to posebna soseska, ki je obsegala vse hiše okoli Grada in okoli goriškega mesta. Ko so po obhodu Benečanov (morda l. 1311.) pregledovali in poplunjevali urbarij goriške škofije, zapisali so po izpovedi Jurja Karuna (Korun?) „am Anger“, da ta soseska ne spada pod mestna, ampak pod deželno sodnijo. Kmetje so pa vendar morali vse liste davke in desetine plačevati, kakor meščanje, le na stražo jim ni bilo treba hoditi

ofenzivo zoper laško vojsko in dosegel začasni mir na podlagi pogojev, katere je določila naša država.

S temi genialnimi koraki je nadvojvoda dosegel, da se je vojna hitro končala, in da so se dosegli častni pogoji.

Po končani vojni je bil imenovan nadvojvoda zapovednikom cele avstrijske vojske, l. 1869. pa, po uvedanju dualizma, nje generalnim nadzornikom.

Od tedaj je nadvojvoda posvečeval vse svoje sile reorganizaciji avstrijske vojske in kakor si je pridobil kot vojskovodja nepozabnih zaslug, tako tudi kot organizator.

Poročil se je nadvojvoda Albreht dne 1. maja 1844. l. s hčerjo bavarskega kralja Ludovika I., s princezino Hilde, katere je umrla dne 2. aprila 1864. Izmej otrok živi samo princezinja Marija Terezija, soproga vojvode Württemberskega.

Nadvojvoda Albreht je že na jesen bolehal. V Arku, kamor je šel vsako leto prezimiti, se je prehladil, dobil plućnico in za nekaj dni izdihnil plemenito svojo dušo.

V vseh krajih sire naše države je smrt nadvojvode Albrehta obudila globoko žalost in če kdaj, se more reči pri tej priliki: Vsi narodi avstrijski žalujejo s svojim ljubljnim cesarjem pri krsti nepozabnega vojskovodje nadvojvode Albrehta.

Najvišji dvorni urad javlja: Po naročbi pokojnega nadvojvode je razglasiti, da je bila zadnja njegova želja, naj se na njegovo krsto ne polagajo veneci, ampak naj se v to namenjeni zneski naklonijo siromakom oziroma naroče maše-zadušnice za pokojnika.

Krsta s truplom nadvojvode se postavi v raket v kapucinski cerkvi dunajski in sicer na mesto, katero je sam pokojnik določil že pred leti. Počival bo poleg pokojne svoje soproge, nadvojvodinje Hilde. Truplo pokojnikovo se pripelje jutri na Dunaj in se položi na mrtvaški oder v hišo kapeli v nadvojvodovi palači. Pogreba se udeleži vsa dunajska garnizija, vodil jo bo bajó pa cesar sam.

V celi monarhiji so se z javnih poslopj razobesile črne zastave in vsi zastopi, vse korporacije izražajo svoje sožalje.

V Gorici vihrajo črne zastave z raznih poslopj. Tudi „Goriška Čitalnica“ jo je razobesila. O drugih znakih žalovanja „Čitalnice“ in „Sokola“ poročamo med „društvenimi novicami“ — Tudi z dežele so nam že

posestva plačevalo se je na leto 40 gold. v blagajnici deželnega kneza, ker je bila ona feud goriških grofov. Feudalne pravice do te hiše, kakor tudi od drugih posestev okoli Gorice, kupil je Ivan Kobencelj in te mu je potrdil nadvojvoda Karol dne 21. aprila 1573. v Gradu.

Gospodje Rhain so imeli okoli goriškega Travnika mnogo posestev, hiš, zemljišč, vrtov, itd. Po nekom urbarskem zapisniku iz zadnje četrtine XVI. stoletja so se imenovali njih najemniki okoli Travnika: Nadalin, Bernhardt Gloggenesser (v Gorici je bila torej že tedaj livarnica za zvonove), Jakob Mauer (zidar), Franzischko Maurer, Hanns Sabatin, Thomas Müllner (mlinar), Bastian Villani, Jeronime Morel, Maister Jeronime Maurer, Maister Partine Schmidt (kovač), Rockh Punter (punter), Hanns Schneider (krojač), Matteo Maurer, Maister Gabriels Kirschner's (kožuharja) Erben, Caspar Fragner, Virgili Fedrigals Erben, Nicola Gradi Fornaser (vapneničar) zu Lotschnew (Ločnik), Caspar Wellig (Belic), Georg Liberal Maller (slikar), Bastian Kharnei (iz Karnije) in Georg Nalinger. (Kromperski arhiv, omara III, skrinjica 4.)

Kakor se vidi iz tega zapisnika, stanovali so na Travniku večinoma le rokodelci, zlasti zidarji, a v pravem mestu bivali so poleg plemečev premožnejši meščani, zlasti trgovci. Ali so ostali vsi ti najemniki tudi pod novimi gospodari, ni znano, verjetno je pa, da so ostali. Vendar čitamo med Kobenceljevimi

dosla poročila o mnogovrstnih izrazih žalovanja.

Pokojni nadvojvoda je bil najimovitejši član cesarske rodbine. Njegova posestva v raznih kronovinah merijo 2070 stirijskih kilometrov, imel je pa tudi velikanse obrtne naprave. Jasno podoba si je o teh posestvih narediti po tem, koliko je nadvojvoda plačeval davka: samo izravnih davkov je plačal vsako leto nad jeden milijon goldinarjev.

Nadvojvoda Albreht je živel jako preprosto, kakor vsak meščan; najljubša jed njegova paje bil dunajski „Erdäpfelschmar“. Dočim imajo ponekod ljudje nekaj strah pred konjskim mesom, se ga pokojni nadvojvoda ni bal. L. 1868. je povabil celo nekaj častnikov, katerim je bil posebno naklonjen, na obed k sebi. Po obedu jih je uprašal, če vedo kaj so jedli. Častniki so ugalili to in ono, dokler jim ni nadvojvoda smejel se rekel: Pojedli smo mojega konja, ki si je bil zlomil nogo.

Pred bitko pri Kustoci je nadvojvoda šel k prednjim stražam poizvedoval, kako se sovražnik zbira. Nihče ga ni spremljal. Na važnem mestu našel je stražo ustreljeno. Uvidevši, da je straža na tem mestu zelo potrebna, pokril se je nadvojvoda s čakom ustreljenega vojaka, vzal njegovo puško v roko in ostal sam na straži, dokler ni prišla patrulja.

Nadvojvoda Albreht je imel posebno rad sloke velike vojake. L. 1865. je videl pri nekem polku takega nadesetnika. Stopil je k njemu in ga uprašal: Kako dolgo ste že pri vojaki? — Dvajset let, cesarska visokost, je odgovoril vojak. — Kakó da se niste častnik? — Nadesetnik je molčal, nadvojvoda pa se je obrnil k polkovniku in ga uprašal: Kakso je vedenje tega moža? Polkovnik je nadesetnika tako hvalil, da je postal nadvojvoda nestrpljiv: Zakaj torej mož se ni častnik? Polkovnik je rekel: Oženjen je, in žena nima potrebne kavcije. Za to bom skrbel jaz — rekel je velikodušni nadvojvoda, in nekaj dni potem je srečni nadesetnik že imel častni portepée.

Jeden najboljših prijateljev pokojnega nadvojvode je bil junaški zapovednik 10. lovskega bataljona polkovnik Kopal. V bitki pri Santa Lucia se je ta bataljon posebno

najemniki tudi imena: Ludvik Locatelli, Anton Roth, Kristof Floriancig, Jernej Frariz, Anton Mazulin in Izak Storz (zid). Tu imamo torej imena najstarejših prebivalcev goriškega Travnika.

Ker poprej omenjeni Fedrigola ni bil oddal erarj vse prijete mitnine, za to so mu prodali posestvo na dražbi, (dražbo je vodil ces. denarničar Jakob Bosch) za 500 gld. najemnine nekemu plemiču Pavlu Zobel, tajniku deželnih stanov goriških. Ivan Kobencelj pl. Prosecki, vitez nemškega reda ter njegov komendant v Gradu, Ljubljani in Priseniku (Brixenau, sedaj Proseniko blizu Latisane), pridobil si je od cesarja feudalne pravice do omenjenih posestev in sklenil odkupiti jih. Pogodil se je torej s Felvigolino udovo in dedkinjo Sidonijo ter njenim drugim možem Gregorjem Nalinger, da je vzel Fedrigolin dolg na se in obljubil dati nadvojvodini kamori 800 goldinarjev rajnskih, vsak po 60 krajercjev. Kobencelj je pooblastil goriškega notarja Franca Capella in plemiča Luko Grabica, da sta v njegovem imenu sklenila 3. aprila 1570. „super Trauniko in domo Joannis Kobentzel“ kupčijsko pogodbo s Sidonijo in Gregorjem Nalinger. (Kromberski arhiv, omara III, skrinjica 5.)

Kobencelj je kupil ob enem tudi sosednjo hišo „Zorzi“ in potem je ukazal koj zidarskemu mojstru Jožefu Vintanu in zidarju Ivanu Antonu Lugano, naj sestavi troškovnik gledé potrebnih prezidanj in sprememb na starih hišah. Ta troškovnik ima

odlikoval, polkovnik Kopal pa je bil nevarno ranjen. Ko je Kopal ležal na smrt bolan v bolnici v Veroni, obiskal ga je nadvojvoda. „Prijatelj, ali imas še kako željo“, pral je nadvojvoda umirajočega polkovnika. „Moji otroci“, vzdihnil je polkovnik. „Ti bodo odslej moji“, rekel je nadvojvoda in segel prijatelju v roko. Nadvojvoda ni pozabil svoje obljube in skrbel za polkovnikove otroke. Jeden Kopalovih sinov je sedaj general, drugi je umrl kot polkovnik, tretji je padel kot častnik v bitki pri Kustoci.

Največja žalost, ki je zadela pokojnika, je bila smrt njegove ljubljene hčere, nadvojvodinje Matilde. Nekega dne se je unela nje obleka; bila je tako grozno opečena, da je nekaj dni potem umrla.

Namesto navadnih črnorumenih zastav vihrali sti z državnozbornskega poslopja v terek dve črni zastavi.

K prvi seji so se zbrali malone vsi poslanci, le laskoga poslanca ni bilo nobenega, izostali so, ker je imela zbornica baže izraziti svoje sožalje na smrti zmagovalca pri Kustoci

Tudi ministri, izvzema obolelega markija Bacquehema, so bili vsi navzoči.

Predsednik Chlumsky je otvoril sejo in naznanil smrt nadvojvode Albrehta; Povdarjal je, da je to nenadomestna izguba za vojsko in državo. Nadvojvoda Albreht, velikega očeta velk sin, ni bil samo velk kot vojskovodja, ni samo pospeševal razvoja naše vojne sile, bil je tudi neutrudljivi pospešitelj vseh gospodarskih in kulturnih naprav. Vse njegovo življenje je bilo posvečeno izvrševanju prevzetih dolžnosti, bilo posvečeno domovini in cesarju. Nadvojvoda Albreht je bil nositelj starega viteškega duha v naši vojski, vse ga je čislalo, vse ljubilo. Vsa Avstrija žaluje. Predsednik je prosil dovoljenja, da sporoči cesarju lojalno sožalje poslanske zbornice. — Seja se je potem zaključila.

Zanimivo je opazovanje laskih časopisov, kakó se vedejo ob tej žalostni priliki. Nočemo biti denuncijanti, saj konstatujemo očitna dejstva. — Poglejmo si naš „Corriere“. Že pred leti smo morali konstatovati čudno, ali umljivo resnico, da je „Corriere“ priobčeval obsirne črne obrobjene članke o laskih generalih, ki so se proslavljali v Garibaldijevih vrstah, a slavnega Filipovića je odpravil s tremi vrsticami, kakor kakega vojskovodjo kitajskega. — „Corriere“ od

naslov: „Circu la casa grande sul Traunich, melioramenti delle case deiminate Zorzi e Nalinger in capo il Traunich“ itd. Kobencelj je dožival in prezidaval z mnogimi stroški do l. 1585. in celo do l. 1589. Nadpis nad notranjimi vrati, ki vodé v knezonadškofjski vrt, slove takole:

Deo. Opt. Max. Honos. Johannes. Copenzl. De. Prossek. Et. Mosaw (Moša). Cun. Suo. Gentilium. Ac. Amicorum. Suorum. Usui. Tum. Publico. Patriae. Ornamento. F. F. (fieri fecit) Anno. Domini.

M. D. L. XXXVII (1587). S hišo združenih vinogradov in vrtov pa Kobencelj niso sami obdelovali, nego dali so jih v najem raznim posestnikom, n. pr. Ludovicu Locatelliju, Antonu Rotu, Kristofu Floriancigu, Jerneju Frarisu, Antonu Mazulinu, Isaku Storzu itd.

Kako je prišla Kobenceljeva hiša in posestvo v last Kodejev, tega ne vem povedati. Brzkone so jo poslednji kupili, ko so se bili Kobencelj preselili na Dunaj, da bi bili bližje cesarskemu dvoru. Avgustin baron „Codelli“ je podaril l. 1749. hišo in posestvo za nameravano ustanovitev nadškofije v Gorici. Podaril jo je vrh tega še mnogo denarja za nadškofovo in kanoniško „menso“ ter sezidal kapelo pri nadškofjski palači, v kateri leži tudi pokopan, kakor se čita na latinskem nadpisu.

S. R.

Poljaki v nemškem državnem zboru. — V seji nemškega drž. zbora, ki je bila dne 15. t. m., so zahtevali poljski poslanci, naj vlada omeji delovanje društva za razširjanje nemstva v vzhodnih delih, kajti znano je, da isto društvo pod zaščito vlade brezobzirno uničuje Poljake in ponemčuje slovanske kraje. Na to je odgovoril zastopnik vlade, da država nikogar ne napada, marveč da poljski časopisi hujkajo proti nemstvu. Vseemu temu pa da so največ krivi poljski katoliški duhovniki. — E. seveda, Slovani — posebno duhovščina, ki ne zančujejo svojega naroda, so vedno vsemu krivi!

Iz Rusije. — Po smrti pok. ruskega carja Aleksandra III. je nastopil prestol njega sin Nikolaj II. Pri priliki spremembe prestola, upali so v Rusiji, da se tudi tamkaj uvede ustava. No taksi upi so se izpolnili, kajti — kakor poročajo uradni „Pravljestvenij Vestnik“ — sedanjí car se je izjavil nasprotnim taki spremembi. Rekel je namreč raznim stanovom, ki so se mu priliš poklonili, da se bode tudi on držal načela avtokracije (samodržstva), kakor njegov pokojni oče. Ruski časniki — seveda — odobrujejo to izjavo, kajti trdijo, da je samodržstvo ustvarilo Rusijo in da se s tem v jednaki meri ravna z vsemi Rusi. Mogoče, da imajo prav.

Narodno knjižnice v Rusiji. — Od 1890. leta naprej storilo se je v Rusiji veliko v povzdigo narodnih knjižnic, ki so sicer že poprej obstojale, poslednja leta pa se tako širijo, da so prav resno sredstvo za širjenje omike med narodom. Takšne knjižnice se nahajajo danes povsod, bodisi v mestih ali vasi, v evropski ali azijski Rusiji. Iste se ustanavljajo vsled inicijative občinskih in drugih oblastnih, kakor tudi vsled posamičnih oseb, društev ter samega ljudstva. — Tako je v „barbarski“ Rusiji, kako je pa pri nas?

Raznoterosti.

Goldinarski bankovci postajajo vedno redkejši in jih bode skoro zmanjkalo v prometu. Zdaj jih je komaj še kakih 6 milijonov, izmed katerih pa se sodi, da jih najmanj 3 ali 4 milijone ne bode prišlo do menjanja, ker so se deloma že prej pogubili in uničili. V kratkem torej utegnejo papirnati goldinarji biti prav redka prikazen.

Cela vas na bobnu. V občinah Buče in Podgorje na Hrvaškem je bilo prodanih nedavno 26 posestev zaradi zastankov pri davku. Ta posestva je kupil finančni erar. Dolg zarubljenih posestev je znašal 22.370 goldinarjev.

Dalmatinska trgovska mornarica. — Po uradnih poročilih je bilo leta 1893. v Dalmaciji 6829 ladij-jadrenic s 40.785 tonelatami in 17.036 ljudmi, ter 21 parnikov s 1318 tonelatami, 3820 konjskih močij in 137 ljudi. Torej skupno 6850 ladij in 17.173 ljudi. — Vsa Istra s Trstom vred pa ima 4058 jadrenic in 123 parnikov ter 12.125 ljudi; Reka in ostalo hrvaško Primorje pa le 433 jadrenic, 59 parnikov ter 2466 ljudi.

Konfiskovane cerkvene knjige. Ki-jevski profesor Grigorovič je poslal pravoslavni duhovnikom v Bukovini v Rusiji tiskanih cerkvenih knjig. Državno pravništvo je te knjige zaplenilo, ker je v njih molitev za carja. Državno pravništvo je v tem iztaknilo državni nevarni panslavizem.

Za kadilce. — Iz sarajevske tovarne smodk pride 1. marca v promet nova vrsta smodice „Posavina-cigareta“ imenovanih. Prodajali bodo 5 kosov za 3 kr.; menj kot 5 se jih ne bode prodajalo.

Akacija kot krmna rastlina. Znano je, da ima akacija jako tečno listje, katero živina jako rada je. To listje je bolj redilno in laže prebavljivo nego detelja. Ker to drevo ne zahteva dobre zemlje, se priporoča z akacijami zasaditi suha, peščena rebra in druge suhe kraje, kjer druga drevesa že ne morejo rasti.

Strašen dogodek se je pripetil v Nemancourtu. Zakonska Phoret sta bila jako užaljena, ker je njijina najstarejša hči ukradla iz okna neke prodajalnice jedne čevlji. Sklenila sta, usmrtiti se z drugimi štirimi otroci. Po noči sta zaprla vrata, zadelala okna in zakurila v sobi ognja in sli so vsi spat. Drugi dan so drugi ljudje v sobo vstopili. Jeden dedek in jedna deklica sta že bila mrtva, druge štiri osebe so pa v takem stanu, da golovo ne ozdravijo.

Glada umrla. V Vozgih prebivali sti dve sestri v neki osamljeni hišici. Hišico je zasedlo in nista mogli nikamor. Živeža nista imeli nobenega. Ljudje so čez nekaj dni zares prišli in hišico okopali, a jedna sestra je že bila mrtva, druga pa jedva še malo živa. Poslednja je pripovedovala, ko so jo okrepčali s hrano, da njenja sestra že tri dni leži mrtva.

Mesto London steje po najnovejšem številkju 4.211.743 prebivalcev. Od tujcev je v tem mestu največ Rusov in Poljakov.

Ljudsko selstvo v Ameriki. — Kakor poročajo hrvaški časopisi „Cikago“, znaša predelek za l. 1895. za ljudsko selstvo v samem mestu Cikago nič manj nego 7 1/2 milij. dolarjev! — Toliko žrtvujejo Amerikanci za ljudsko selstvo v enem samem mestu, dočim velja vse selstvo v Avstriji nekaj nad 20 milijonov goldinarjev, kar je prava ničarija nasproti gornji svoti v amerikanskem mestu! — Ali kajpada, pri nas rabimo denar za smodnik in topove, dočim ga rabijo Amerikanci za ljudsko omiko. Ni čuda, da Amerika tekmuje v vsakem pogledu z nami!

Književnost in umetnost.

Gregorčičeva snopčica naše „Slovanske knjižnice“ smo tiskali 2400 iztisov, u so vsi posli. Po veliki noči priredimo drugi natis na lepem papirju. Cena vsakemu snopču bo pa 20 kr., trdo vezanemu pa 30 kr. Tiskali bomo zopet 2000 iztisov. — Slovensko občinstvo naj pa pridno seže tudi po drugi izdaji, kar bo najboljši odgovor na srbotosti v zadnjem „Rimskem Katoliku“.

„Vienac“. — Ta najstarejši hrvaški leposlovni in poučni list je prinesel v 7. štev. tudi sliko „Mirija ustan!“ iz ljubljanskega „Dom in Svet“-a. — „Vienac“ izhaja 27. leto; urejuje ga prof. G. Jos. Pasarić. Cena na leto 7 gld.

„Hrvaški kazališni almanak za god. 1895“, kateri je uredil dramaturg hrv. dežel. gledišča v Zagrebu, prof. Nikolaj Andrić, a ga tiska dionička tiskarna, izide v kratkem. Zraven književne priloge prinaša še zgodovinski glediščni koledar ter popis uprave in vseh članov hrvaškega deželnega, slovenskega in ostalih poučujočih, glediščnih društev. Če dobi pri občinstvu odziva, bode glediščna uprava vsako leto izdajala takšen almanak, ki stane le 1 krono. Narocbe sprejme „Dionična knjižara“ v Zagrebu.

„Nada“. — Prijeli smo 4. štev. tega krasnega sarajevskega ilustriranega lista. Obsega na 20 velikih straneh poleg obilnega pripovednega, pesniškega in poučnega berila tudi 12 krasnih slik, ki lahko tekmujejo z vsakim ilustriranim listom velikih narodov. — Okoli lista so se zbrale najboljše moči hrvaške, srbske in mohamedanske (mohamedanci so bodisi Hrvatje, Srbi ali pa — neutrlni). — Cena „Nada“ je le 6 gld. za izdajo v latinici ali pa v cirilici. Slovenska društva, ki hoté imeti po jeden večji ilustrirani list na mizi, naj naročé „Nada“ in ne nemških listov. „Nada“ prinaša slike po večini iz našega življenja. — Pa tudi v političnem pogledu ima ta list velik pomen: on skuša izmiriti Hrvatje in Srbe. Naj bi se to posrečilo!

Foulard - Seide 60 Kr.

bis fl. 3.35 p. M. japanische, chinesische etc. in den neuesten Dessins und Farben, sowie schwarze, weisse und farbige **Henneberg-Seide** von 35 Kr. bis fl. 14.65 per Meter — glatt, gestreift, karriert, gemustert, Damaste etc. ca. (240 versh. Qual. und 2000 versh. Farben, Dessins etc.) Porto- und steuerfrei ins Haus. — Muster umgehend. Doppeltes Briefporto nach der Schweiz.

Selden-Fabrik G. Henneberg (k. u. k. Hofl.), ZÜRICH.

Za vsako faro, za vsaki poštno uradni okraj in za vsako okolico, kjer koli je ljudska šola, se razumna, spoštovana in krepostna oseba kot

opravnik in posrednik

proti vrednem postranskem zaslužku od nekega avstrijskega finančnega zavoda **prve vrste** nastavlja. Punudbe pod **111.595 Gradec** poste restant.

„Kupuj pri kovaču in ne pri kovačetu!“

pravi stari pregovor.
To velja po vsej pravici za moj zavod, kajti le tako veika kupčija, kakoršna je moja, ima zбоk gotovega plačevanja velikanskih množin blaga, in drugih prednosti, cene stroške, kar mora biti slednjič v korist kupovalca samemu. **Krasni vzorci zasebnim odjemalcem gratis in franko.** — Bogate zbirke vzorcev, kakor se nikoli, za krojače nefrankovane.

Snovij za obleke.

Pripravljen in doskling za velečastito duhovščino, predpisane snovi za uniforme c. k. uradnikov, tudi za veterane, gasilce, telovadce, livrje, suknjo za biljard in igralne miže, preproge za vozove, loden. Vsaka zaloga stajarskega, koroškega, tirolskega lodna za gospode in gospe po izvirnih tovarniških cenah in tako veliki izbiri, kakor takih ne more imeti niti dvajseta konkurenca. Največja izbira finega trajnega suknja v najmodnejših barvah za gospe. **Sukna, ki se dajo prati, potni ogrtači od gld. 4 do 14 itd.** potem tudi potrebščine za krojače (kakor postelje za rokave, gumbi, šivanko, suknec itd.).
Ceno, primerno, pošteno, trajno, čisto volneno sukneno blago in ne dober kup canje, katere veljajo komaj odškodnino za krojača, priporoča

IV. Stikarofsky,

BRNO (avst. Manchester).

Največa zaloga tovarniških suknja v vrednosti 1/2 milijona goldinarjev. **Poslija se le po poštenu povzetju!**
Svarilo: Agente in krojačarji ponujajo nedostopno svoje blago pod znakom „Stikarofsky blago“. Da zabranim varanje p. n. odjemalcev, naznanjam, da takim ljudem ne prodajam blaga pod nobenim pogojem. (24)

Slovenci! Spominjajte se o vsaki priliki šolske dece v „Sloginih“ zavodih.

Dr. Jos. Stanič

odvetnik v Gorici

Je odprl svojo pisarno v Gosposki ulici št. 4. I. nastropje. Uhod z dvorišča na levo.

Ob petkih in sobotah je po opravihlih zadržan drugod.

Gostilna Antona Vodopivca

v Trstu

ulica Solitario št. 12

priporoča se

rojakom iz Goriske in drugim Slovincem v Trstu, kajti v istej se točijo le pristna **vipavska črna in bela vina iz prvaške občine in s Krasa.**

Priporoča se posebno Slovincem, ki pridejo po opravihli v Trst.

Kuhinja prav dobra in po cenl.

Štev. 84

Op.

Razglas.

Naznanja se, da

javna dražba

zastavil IV. četrtletja t. j. mesecev

oktobra, novembra in decembra 1893.

začne v ponedeljek, 11. marca 1895.

ter se bo nadaljevala naslednje četrtke in ponedeljke.

Od ravateljstva zastaviljavnice

in z njo združene hranilnice.

V Gorici, dne 8. februarja 1895.

Vse razbite reči,

kakor n. pr.:

stekleno blago, porcelan, lesene reči itd.

lepi

Plüss-Stauffer-Kitt

Steklenice po 20 in 30 nč. pri trgovcu

s steklom

Jos. Sturil, Gorica

Naravne mineralne vode iz raznih studencov.

Kemični, farmacevtični in drogerijski izdelki najbolj čistane domače in tuje zdravilne posebnosti.

Ribje olje, naravno in izvrstno, prijetnega okusa in kemično čisto.

Ribje olje z železom ali železnim jodom.

Najčistejše žveplenokislo apno c. kr. kmetijske šole v Gorici za vinarsko rabo.

Zdravila za živino, konjski cvot, konjski prašek, goveji prašek. Homeopatična zdravila.

prodaja novoustanovljena lekarna

A. Gliubich v Robatišču.

SARG-OV zdravst. preskuš. (Sprejeto: Dunaj 3. jul. 1887.)

KALODONT krat

MILIJONOV veliko

preskušeno in uspeh dokazano, zdravniško priporočeno in ceno **zobno čistilo in ohranilo.**

zobno čistilo in ohranilo.

zobno čistilo in ohranilo.

Za trgovce in krojačarje!

Najboljše in najcenejše kupovališče za vse vrste: moške in ženske nogavice, Jägerjevo perilo, robce itd. v tovarniški zalogi

Jos. Mandl, Dunaj
1. Schönbühelgasse 3 (bei Wipplingerstrasse 18.)

Najboljše razpošiljatev po železnici in pošti na vse strani.

3. žrebanje že 1. in 5. marca.

Priporočamo naslednje skupine z velikimi dobitki:

35 žrebanih z glavnimi dobitki, goldinarjev 690.000 med plačevanjem.	42 žrebanih z glavnimi dobitki, goldinarjev 1.344.000 med plačevanjem.
--	--

1 ogeraki „Kreuz-Los“ 1 „Dombau-Los“ 1 Srbska tobačna srečka 1 „Jó sziv“-srečka	Vse 4 srečke v 40 mesečnih obrokih po 1 gld.	1 Bodenkredit, II. emis. 1 „Dombau-Los“ 1 Srbska tobačna srečka 1 „Jó sziv“-srečka	Vse 4 srečke v 40 mesečnih obrokih po 1 gld. 1.60.
--	--	---	--

Pravica do igranja takoj po prvem obroku. — Vsaka srečka mora biti izžrebana. — Sezname žrebanj gratis in franko.

Wechselstube WERNER & Co., Wien, I. Verl. Wipplingerstrasse 39.

Naročila z deleže se izvrše obratom pošte. — Prvi obrok po nakaznici, drugi po položnicah pošte hranilnice.

Ubalda pl. Trnkoczy

lekar blizu rotovža v Ljubljani

priporoča:

Za želodce:
„Marijinecelske kaplj. za želodce.“
Steklenica 20 kr., 6 steklenic 1 gld. 3 tuc. 4 gld. 80 kr.

Za prsa:
„Planinski zeliščni ali prsni sirup za odrasle in otroke.“ Raztvorja sliz in lajša bolečine, na pr. pri kašlju. Steklenica 56 kr., 6 steklenic 2 gld. 50 kr.

Za trganje:
„Protinski cvet“ (Gichtgeist) lajša in preganja bolečine v križu, nogah in rokah. Steklenica 50 kr., 5 steklenic 2 gld. 25 kr.

Vsa ta naštetá in vsa druga zdravilna sredstva se dobivajo v lekarni

Ubalda pl. Trnkoczyja
v Ljubljani zraven rotovža
in se vsak dan s prvo pošto razpošilja.

Mlad organist,
ki je bil tri leta gojenec orglarske šole Cecilijanskega društva v Ljubljani in je bil 15. jul. 1892. izpuščen z dobrim spricvalom, išče službo, najraje v Gorici ali bližnji okolici.

Laneno olje — Firnis

najboljše vrste prodaja

Adolf Hauptmann

tovarna firnisa v Ljubljani.

Ilustrovane cenike o potrebščinah za obrt, šolo in hišo pošiljam na zahtevanje brezplačno in poštne prosto.

Lekarna „J. PSERHOFFER“ja Dunaj, I., Singerstrasse 15.

Kri čistilne kroglice prije univerzalne kroglice

imenovane, zaslužijo slednje ime po vsej pravici, ker je v resnici jako mnogo boleznij, v kojih so te kroglice zares izvrstno učinkovale.

Že mnogo desetletij so te kroglice splošno razširjene in je malo obitelji, kjer bi ne imeli vsaj malo zalogo tega izbornega domačega sredstva.

Mnogi zdravniki so priporočevali in priporočujejo te kroglice kot domače sredstvo, vzlasti proti vsem boleznim, ki nastanejo vsled slabe prebave in vsled obstrukcij.

Od teh kroglic stane: 1 škatljica s 15 kroglicami 21 kr., 1 zvitok s 6 škatljicami 1 gld. 5 kr., če se pošlje nefrankovano proti povzetju pa 1 gld. 10 kr.

Če se popre, vposlje denarni znesek, potem stane poštne prosto pošiljatev: 1 zvitok kroglic 1. gld. 25 kr., 2 zvitka 2 gld. 30 kr., 3 zvitki 3 gld. 35 kr., 4 zvitki 4 gld. 40 kr., 5 zvitkov 5 gld. 21 kr., 10 zvitkov 9 gld. 20 kr. (Mnogi ko jeden zvitok se ne more pošiljati.)

Prosi se, izrecno „J. Pserrhofer-ja kri čistilne kroglice“ zahtevati in na te paziti, da ima napis na pokrovi vsake škatljice na navodilu o uporabi stoječi podpis **J. Pserrhofer** in sicer z rdečimi črkami.

Burhardtski Alpenrätel od W. B. Bernharda iz Gloggnu, ponuja železo v vseh zadevah. — Škatljica 1/2, 1 gld. 20, 1/4 stkl. 1 gld. 40, 1/8 stkl. 70 kr.

Balzam zoper ozeblino (Praške kapljice), 1 steklenica 22 kr.

Sok od ozkega trpo. ca (Spitzwurzelsaft) 1 stekl. 50 kr.

Američansko mazilo zoper protin, 1 lonček 1 gld. 20 kr.

Prašek zoper pótne noge (cena škatljice 50), 1 stekl. 40 kr., pošiljatev 65 kr.

Balzam zoper golšo, 1 stekl. 40 kr., pošiljatev 65 kr.

Angelški balzam, 1 steklenica 50 kr.

Življenska esenca (Praške kapljice), 1 steklenica 22 kr.

Fijakerski prašek za prsi 1 škatljica 35 kr. s poštne prosto pošiljatev 60 kr.

Tannoehmin-pomada J. Pserrhofer-ja, najboljšo sredstvo za rast lasij, 1 posica 2 gld.

Univerzalni obliž prof. Steudel-a, 1 lonček 50 kr., s poštne prosto pošiljatev 75 kr.

Univerzalna čistilna sol A. W. Bulricha, domače sredstvo proti slabi prebavi, 1 zavoj 1 gld.

Razen tu imenovanih prepravov so v zalogi še vse v avstrijskih časnikih oglašene tu- in inozemske farmacevtske specialitete ter se poskrbe vsi predmeti, katerih morda ne bi bilo v zalogi, na zahtevanje točno in najceneje. — **Pošiljatev po pošti** izvršujejo se najhitreje proti temu, da se pr. j. vposlje denar, večje narobe tudi proti povzetju zneska.

Če se preje vposlje denar (najbolje s pošto nakaznico), potem je poština mnogo cenejša, nego pri pošiljatih proti povzetju.